

Michel Hendrix

over schutterrijbuksen

Tekst en Fotografie → Schrijfbedrijf Evers van der Waart

In Schietsport van september 2013 werd al eens een artikel gewijd aan het Oud Limburgs Schuttersfeest van dat jaar. Over het ambachtelijk schieten met bijzondere geweren van zo'n zestien, zeventien kilogram vertelde topschutter Ad Indenkleeft toen dat er in Limburg maar twee gewermakers zijn die deze 'bijzondere' geweren kunnen maken. Jac Stals uit Stramproy en Michel Hendrix uit Lottum. Laatstgenoemde won in 2016 met zijn vrouw Silvie Kempen de ondernemersprijs van de gemeente Horst aan de Maas. Het komt niet vaak voor dat een wapenmakerij in Nederland een ondernemersprijs wint. Een goede reden om aan de Wapenmakerij Hendrix een bezoek te brengen.

Op de speciaal voor de schutterijbuks ontworpen inschietbok test Michel Hendrix op zijn 100 meterbaan de zuiverheid van zijn 'bouwwerk'

Michel Hendrix trad in de voetsporen van zijn vader Miel Hendrix die in 1981 samen met zijn vrouw Jacht- en Schietsport Miel Hendrix op het landgoed Kaldenbroek in Lottum begon. In het begin was de zaak vooral gericht op de jacht. Maar geleidelijk begon daarnaast de schietsport ook een rol te spelen. Zoon Michel begon na de Technische School in 1990 zijn opleiding als geweer- maker aan de l'Armurerie Liègoise waar hij in 1993 zijn diploma 'Ambachtelijk Wapen- maker' behaalde. In 1996 werd hem het diploma Armurier Supérieur ofwel 'Meester Geweer- maker Supérieur' uitgereikt. Daarmee

was Hendrix de tweede Nederlander met die prestigieuze titel in het honderdjarig bestaan van de Luikse wapenschool. Hendrix ver- volgde zijn scholing een jaar lang bij Leon Grifné, een van de bekendste kolvenmakers uit België. Daarna liep hij stage bij een graveur die hem inwijdde in de kunst van het ciseleren en graveren. Bij Albrecht Kind in het Duitse Gummersbach bekwaamde hij zich in het plaatsen van inhaak- en zwenk- montages voor richtkijkers. Gedurende zijn opleiding repareerde hij jarenlang wapens in de werkplaats van de firma Appermont in het Belgische Bilzen.

Naar eigen inzichten ontstond een nieuwe schutterijbuks

Onder de naam Wapenmakerij Hendrix opende Miel Hendrix in 2000 zijn nieuwe vestiging in het voormalige Boerenbonds- gebouw aan de Zandterweg 6 in Lottum. Dit fraaie pand bevat een winkel met een vloeroppervlakte van zo'n tweehonderd vier- kante meter, een even grote werkplaats, vol gestouwd met de machines voor metaalbe- werking en een kleinere, waarin de houtbe- werkingen plaatsvinden. In 2006 nam Michel Hendrix het bedrijf van zijn ouders over. Hij had ook een nieuw interessegebied inge-

De schutterijbuks van St. Antonius & St. Petrus Baarlo is uitgerust met een metalen handreep

De nieuwste 32mm ringkorreltunnel is dankzij meer lichtinval een uitkomst voor de schutterijbuks bij wisselende weersomstandig- heden. De 32mm ringkorrel vervangt steeds vaker de 18 en 22mm korreltunnels

Links de nieuwste 32mm verstelbare ringkorrel van MEC met rechts het ontwerp van Hendrix voor zijn ijzeren richtmiddelen

bouwde schutterijbuis met een modifier een beter schotbeeld en minder terugslag.”

Kruitproblemen die moeten worden opgelost

Hoe bepaalt u het schotbeeld van een schutterijbuis? “Eenvoudig. Op een speciaal ontworpen schietbok voor schutterijgeweren gebruik ik onze 100-meterschietbaan die (sinds 2010) kan worden gebruikt voor het inschieten van de wapens met kijker, voor munitietesten, voor het bepalen van het ideale schotbeeld. In het geval van de schutterijbuis heb ik een speciale kogelvanger gemaakt die ik op 18 meter zet op onze ondergrondse 100-meterbaan. We testen min of meer standaard kaliber 12 loden 35 grams kop met daarachter tussen de 6,9 en 7,1 grain nitro-kruit. We hadden op een gegeven moment problemen met ons favoriete kruit TP103 dat vroeger geleverd werd door de Muidense kruitfabriek. Er zit namelijk een stofje in dat

bracht: de schutterij. Hendrix: “In 1999 hebben we de volledige inventaris van de in 1999 overleden buksenmaker Math Jansen uit St. Odiliënberg overgenomen. Bij die overname zaten 26 onafgemaakte schutters- c.q. schutterijbuisen. Een voor mij geheel nieuw terrein. Maar de bouw van de halffabricaten was wel mijn eerste prioriteit. Ik ben toen meteen lid geworden van schutterij St. Jan Grubbenvorst om in de praktijk te ervaren hoe een en ander bij de schutterijbuis werkt. Vaak liep ik tegen dezelfde problemen aan. Daar trok ik lering uit. Zo ontwikkelde ik naar eigen inzichten een nieuwe schutterijbuis waarvan ik er inmiddels zo’n 140 heb gebouwd.”

Een modifier met een beter schotbeeld en minder terugslag

Hoeveel buksen bouwt u per jaar? “Tien. En voor ruim honderd buksen doe ik de jaarlijkse ‘APK’-keuring.” Hoeveel schutterijen bedient u met uw buksen? “Ruim 160 schutterijen in Nederland en Belgisch Limburg gebruiken mijn buksen. Meerdere keren heeft een schutterijbuis uit onze werkplaats de winnaar geleverd op het Oud Limburgs Schuttersfeest.” In het juryrapport van de gemeente Horst aan de Maas staat een bijzondere zin: “...Met veel respect heeft de jury ook kennisgenomen van de betrokkenheid van deze ondernemers bij de maatschappelijke opgave die alle schutterijen hebben om geluidsoverlast te bestrijden. De modifier (geluidsdemper) die Michel Hendrix na jaren van studie niet alleen ontwierp maar grotendeels ook nog zelf bouwde, is daar een uitstekend voorbeeld van...” Hendrix: “Dat klopt. Maar behalve een reductie van het geluid - wat voor het milieu een pluspunt is - geeft een door mij ge-

De imponerende grendelhuizen van de schutterijbuis op een rij

Links het blok waar vanuit het grendelhuis uit één stuk wordt gebouwd

volgens de huidige Europese richtlijnen verboden is. Als voorlopig alternatief kruit voor het herladen van schutterijpatronen kan het Vectan BA10-pistoolkruit gebruikt worden. Maar omdat de voorkeur van de meeste schutterijen uitgaat naar het TP103-kruit, zijn wij als bedrijf druk bezig om in het buitenland een producent te vinden die dit kruit zonder het verboden stofje kan maken. Het ziet er naar uit dat dit gaat lukken."

Een ietsje vrije vlucht van de loden kogel

Wat speelt nog meer een rol bij een zo klein mogelijke groep? "Natuurlijk ook het slaghoedje. In ons geval zijn dat altijd slaghoedjes voor hagelpatronen van de merken Focchi, Cheddite of Rio. Dan het gelijkmatig invetten

van de loden kogel. Daarvoor heb ik een 'invetter' gemaakt die het vet gelijkmatig in de groeven verdeeld. Wat ook een grote rol speelt is de mate van een ietsje vrije vlucht van de loden kogel. Mijn ruimers zijn altijd hetzelfde, wat betekent dat de overgangsconus ook altijd hetzelfde is. Verder is het gespiegeld polijsten van het grootste belang want er mag bij de overgangsconus absoluut geen afzetting van lood komen. Al die genoemde factoren spelen een rol bij de totstandkoming van een zo klein mogelijke groep. Door het wegvallen van het originele TP103-kruit hebben we veel tijd besteed aan het vinden van de ideale combinatie merk huls, merk slaghoedje, merk en hoeveelheid kruit, het juiste gewicht loden kogel en last

but not least de juiste verdeling van het vet. Ook gebruik ik ter controle de snelheidsmeter. Vliegt de kogel tussen de 212 en 214 meter per seconde dan weet ik dat ik goed bezig ben."

Over het hout van de kolf

Er blijkt een nieuw grendelsysteem te zijn voor de schutterijbuis die u levert? "Ik heb inderdaad een nieuw éénnoeks-grendelsysteem ontwikkeld. De problemen met de grendelsystemen waar ik tijdens de 'APK'-keuringen tegenaan liep, zetten me aan het denken. Het hele systeem heb ik aan de onderkant verzaagd met drie nokken die zorgen voor een spanningsvrije overbrenging van metaal naar hout. In mijn geval is dat Amerikaans notenhout. Zodra de houtimporteur een mooie partij binnenkrijgt, geeft hij mij een seintje. Op dit moment heb ik twee kuub Amerikaans notenbalken uit één stuk staan. Met hout heb ik ervaring en ik weet hoe ik het moet bewerken om optimaal te kunnen presteren. Bovendien vind ik dat bij deze tak van schietsport de authenticiteit, de uitstraling van vroeger en de traditie van de buks afgelezen moet kunnen worden."

Modifier revolutionair voor de schutterijbuis

De loop, in combinatie met een loopverlenging met daarin gemonteerd een modifier, is volgens insiders ook revolutionair voor een schutterijbuis. "Voor dat laatste - de modifier ofwel geluidsdemper - heb ik zelfs de Minister toestemming moeten vragen. Het is een systeem dat ik grotendeels zelf heb ontworpen en ook zelf gebouwd. De totale

De houten handgreep is optioneel, staal is ook mogelijk

Het 'geheim' van de smidse van wapenmakerij Hendrix. Op deze machine worden loop en loopverlenger van acht kanten voorzien

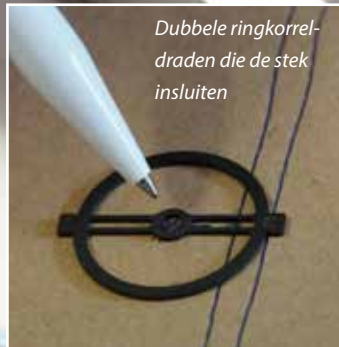
lengte van de loop met de trekken en velden is 60 centimeter. Daarop wordt de loopverlenger van 40 centimeter geschroefd. Via de loopverlenger wordt vervolgens met een speciale sleutel de modifier in geschroefd. Dat betekent een loop met een loopverlenger met een totale lengte van één meter. Tel daarbij op de lengte van het grendelhuis, en dan beschikken we over een hele lange vizierlijn. En iedere wedstrijdshutter weet: hoe langer de vizierlijn hoe beter het resultaat." Wat zijn de specificaties van de loop en de loopverlenger? "De buitendiameter van de loop is circa 40 millimeter; de binnendiameter geboord en gehoond 18.3 millimeter; negen trekken en velden; de binnendiameter van de demper 21 millimeter."

Ingenieus ontworpen richtmiddelen

Welke richtmiddelen worden gebruikt bij een schutterijboks? "Wat betreft diopters min of meer dezelfde als die, die gebruikt worden bij de discipline Kleinkalibergeweer: Hämmerli, Anschütz, Centra en Walther. En voor korreltunnels en ringkorrels ook de gebruikelijke merken met de diameters M18, M22 en M32. De ringkorrels met de grootste diameter - de M32 - moet ik zelf maken omdat die in de handel nog niet verkrijgbaar zijn. Leverbaar zijn de maten 2,5; 2,8; 3,1; 3,4; 3,6; 3,8; 4,1; 4,5; 5,5. Behalve de gebruikelijke ringkorrels heb ik aan de hand van de praktijk twee afwijkende ringkorreldraden ontworpen. De ene geeft een groter zichtveld rond het bölke (kubusvormig blokje waarop geschoten moet worden) en de stek (het stokje waar het bölke op vastzit) en met het ingenieuze ontwerp kun je met dubbele ringkorreldraden bij zonnig weer de stek insluiten."

Na zestien jaar staat alles op papier...

Anders dan de meeste trekker groepen van klein- en grootkaliber geweren is een schutterijboks uitgerust met twee trekkers. Een voorspanner en een directe trekker. "Over het algemeen is de trekkerdruk van schutterijgeweren 200 gram. Maar er zijn schutterijen die de trekkerdruk terugzetten naar 100 gram. Na zo'n 140 schutterijboks te hebben gebouwd heeft Hendrix van vrijwel ieder onderdeel een mal. "Na zestien jaar heb ik alles op papier staan en inderdaad van plusminus honderd onderdelen heb ik mallen gemaakt." Na ons werkbezoek op de woensdag 25 mei bezochten wij op de daarop volgende zondag 28 mei het bondschuttersfeest van Schutterij St. Jan Grubbenvorst. Niet alleen voor een wedstrijdverslag maar ook en vooral om te kijken hoe de Hendrix-boks in de praktijk presteert. Deze buks heeft immers op de afgelopen acht edities van het Oud Limburgs Schuttersfeest gewonnen... ■

Dubbele ringkorreldraden die de stek insluiten

[De prijs van een Hendrix-buks. Deze buks kost kaal 7.500 euro. Maar met alles erop en eraan (richtmiddelen, het matteren van de loop en loopverlenger, kogeltang, herlaadpers, hulzen) moet gerekend worden op een bedrag tussen de 11.000 en 12.000 euro]